

NACIONĀLĀ ELEKTRONISKO
PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU PADOME

Rīgā, 2015.gada 27.augustā

LĒMUMS Nr.140

Par administratīvā soda uzlikšanu

Administratīvā pārkāpuma lietā Nr.AP/2015/1-26/1

Izskatot administratīvā pārkāpuma lietu Nr.AP/2015/1-26/1 par iespējamo Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – LAPK) 201.⁵ panta piektajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa VSIA “Latvijas Radio” (turpmāk arī – Latvijas Radio), reģ.nr. 40003080614 programmā “Latvijas Radio 5 – Pieci.lv” (turpmāk arī – Programma un Pieci.lv), Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – Padome) šādā sastāvā: Padomes priekšsēdētāja pienākumu izpildītāja A.Dulevska, Padomes locekļi D.Ķezbere, D.Mjartāns un I.Zviedris, piedaloties Latvijas Radio valdes priekšsēdētājam A.Pauliņam, valdes loceklei S.Kirilkai un valdes loceklim U.Lavrinovičam

konstatē:

[1] Pārbaudot Latvijas Radio programmas “Latvijas Radio 5 – Pieci.lv” (turpmāk arī – Programma vai Pieci.lv) raidījuma “Beidz ar pieci” rubrikas “3:30 klubs” ierakstus par 2015.gada 26.maiju, 7.jūniju, 8.jūniju, 9.jūniju un 16.jūniju Padome konstatēja, ka Programmas raidījumu “Beidz ar pieci” rubrikā “3:30 klubs”, izplatīti šādi muzikāli darbi:

[1.1] Programmas raidījuma “Beidz ar Pieci” rubrikā “3:30 klubs” 2015.gada 26.maijā plkst. 03:39:31 atskaņota South Park dziesma “Uncle Fucker” (angļu val.). Atskaņotās dziesmas teksts:

Dziesmas teksts oriģinālvalodā (angļu val.):

*“Shut your fucking face, Uncle Fucker
You're a cock sucking, ass licking Uncle
Fucker*

Dziesmas teksta tulkojums latviešu valodā:

*“Aizver savu sasodīto muti, Tēvoču Drāzēj,
Tu esi locekli sūkājošs, pakaļu laizošs Tēvoču
Drāzējs,*

*You're an Uncle Fucka, yes, it's true
Nobody fucks uncles quite like you
Shut your fucking face, Uncle Fucka
You're the one that fucked your uncle, Uncle
Fucka
You don't eat or sleep or mow the lawn
You just fuck your uncle all day long
What's going on here?
Fucker, fucker, Uncle Fucka
Uncle Fucka, Uncle Fucka
Shut your fucking face, Uncle Fucka
You're a boner biting bastard, Uncle Fucka
You're an Uncle Fucka, I must say
You fucked your uncle yesterday!
Uncle Fucka that's U N C L E
Fuck you, Uncle Fucka,
Suck my balls”*

*Tu esi Tēvoču Drāzējs, jā, tā ir tiesa,
Neviens nedrāž tēvočus tāpat kā tu
Aizver savu sasodīto muti, Tēvoču Drāzēj,
Tu esi tas, kurš izdrāza savu tēvoci, Tēvoču
Drāzēj,
Tu neēd, neguli vai nepļauj zāli,
Tu tikai visu dienu drāz savu tēvoci
Kas šeit notiek?
Drāzēj, drāzēj, Tēvoču Drāzēj,
Tēvoču Drāzēj, Tēvoču Drāzēj
Aizver savu sasodīto muti, Tēvoču Drāzēj,
Tu esi pretīgs krānā kodējs, Tēvoču Drāzēj,
Tu esi Tēvoču Drāzējs, man jāteic,
Tu izdrāzi savu tēvoci vakar pat!
Tēvoču Drāzējs ir U N K L E,
Ej dirst, Tēvoču Drāzēj,
Sūkā manus pautus”*

[1.2] Programmas raidījuma “Beidz ar Pieci” rubrikā “3:30 klubs” 2015.gada 7.jūnijā plkst. 03:48:50 atskaņota Alda Drēģera dziesma “Mauku mājā luktur’s spīd”. Atskaņotās dziesmas teksts:

*“Mauku mājā luktur’s spīd, hei, rumpi pumpi,
Jāieskrien uz īsu brīdi, trādiralalā (x2)
Eju es pa durvīm iekšā, hei, rumpi pumpi,
Sešas maukas stāv man priekšā, trādiralalā.
Es vēl līgojos kā plosts, hei, rumpi pumpi,
Šīm jau visām bikses nost, trādiralalā.
Aiz priekiem nezināju, hei, rumpi pumpi,
Kurai lekt(i) mugurā, trādiralalā.
Pirmā mani ķer aiz rokas, hei, rumpi pumpi,*

*Nu tik sāksies īstās mokas, trādiralalā.
Sadzēries es Bauskas alu, hei, rumpi pumpi,
Nevar trāpīt iekšā galu, trādiralalā.
Sešas reizes nopisos, hei, rumpi pumpi,
Appirdos un aizlaidos, trādiralalā.
Trešās dienas vakarā, hei, rumpi pumpi,
Pimpis gurķi pārvēršas, trādiralalā.
No kules izkrīt visi mati, hei, rumpi pumpi,
Jāmeklē nu, kur ir lati, trādiralalā.
Aizeju uz Barbis' ielu, hei, rumpi pumpi,
Atrodu tur rindu lielu, trādiralalā.
Satieku tur vecu draugu, hei, rumpi pumpi,
Izdrāzis to pašu Emmu, trādiralalā.
Dakter's saka, nav ko ost, hei, rumpi pumpi,
Jāgriez līdz ar kuli nost, trādiralalā.”*

[1.3] Programmas raidījuma “Beidz ar Pieci” rubrikā “3:30 klubs” 2015.gada 8.jūnijā plkst. 03:48:46 atskaņota izpildītāja Priokolists dziesma “Parādi savu pežu”. Atskaņotās dziesmas teksts:

*“Sievietes ir stulbas, un man ir pohuj uz viņām. Tieši tā, es tikai pisu viņas.
Parād' savu pežu, savu pežu! Ko? Savu pežu, savu pežuku.
Parād' savu pežu, savu pežu! Ko? Savu pežu, savu pežuku.
Tu stāsti man dažādas lietas. Kāpēc? Labāk parādi savus pupus.
Tu vēl joprojām stāsti dažādas lietas. Kāpēc? Rādi tak savus pupus!
Es nevaru ielikt peni tavā raksturā. Un es nevaru izpist tavu bakalaura grādu.
Un es nevaru iebāzt pirkstu tavās bērnības atmiņās. Tad kāpēc tu dalies šajā visā ar mani.
Es neesmu seksists tāpēc, ka saku to dziesmā. Tieši tā, kuce, velc nost savus stringus
un:
Parād' savu pežu, savu pežu! Ko? Savu pežu, savu pežuku.
Parād' savu pežu, savu pežu! Ko? Savu pežu, savu pežuku.
Tuk, tuk! Kas tur? Tas es. Kāpēc neesi plika?”*

Tuk, tuk! Kas tur? Atkal es. Kāpēc vēl joprojām neesi plika?

Gribu redzēt tavu dupsī, man vienalga, ko tu saki.

Nē, jūtu man nav. Jūtas ir priekš pediņiem.

Īsi svārki, pliki pupi maija mēnesī. Kucēm patīk mans penis, jo tas ir tiešām liels.

Meiteņu smadzenes ir daudz stulbākas kā vīriešu, tāpēc viņām ir jāklausa mūs, jo esam gudrāki.

Sievietes ir derīgas tikai trīs lietām: mazgāšanai, ēst taisīšanai un pežām.

Parād' savu pežu, savu pežu! Ko? Savu pežu, savu pežuku."

[1.4] Programmas raidījuma "Beidz ar Pieci" rubrikā "3:30 klubs" 2015.gada 9.jūnijā plkst. 03:33:05 atskaņota izpildītāja Dref dziesma "Wanna Be". Atskaņotās dziesmas teksta fragmenti:

"[..] Jo cilvēkiem pie dirsas, kas Tu esi un vai Tu lepojies,

Tu vari runāt huiņu, bet tik un tā kāds Tevi klausīsies [..]"

"[..] Latvijā tas ir normāli, noēst viens otru,

Bet pēc tam līst dirsā it kā tas būtu joks [..]"

[..] Jo es daru, kas man patīk un man pārējais pohuj [..]

[..] Man tiešām ir kauns, ka valstī pastāv dauņi,

Un man vēl lielāks kauns, ka te ir tik daudz maukas [..]

[..] es tikai izsaku domas par šovbiznesu, kurš ir izpists kā ministrs Rinkēvičš gejs netīrs [..]

[1.5] Programmas raidījuma "Beidz ar Pieci" rubrikā "3:30 klubs" 2015.gada 16.jūnijā plkst. 03:50:22 atskaņota izpildītāja GoonSquad dziesma "Krematorija". Atskaņotās dziesmas teksta fragmenti:

"[..] Pisies iekšā! Pisies iekšā krāsni! Pisies iekšā! [..]"

"[..] Pirms izlīdi no pežas Tevi jau gribēja kastrēt [..]"

"[..] Tu ēd to ko dirs, dirs to ko ēd kā sliekas saldajā krējumā, kamēr es pisu tavu dūdu burkā [..]"

"[..] Man nav žēl to dauņu, lai sadeg āda un kauli [..]"

"[..] Uztaisi selfiju pirms grādi pēc celsija tevi sadedzina dzīvu, tieši tā esi pelnījis.

Nevar izbēgt no verdzības, ja pierīte ir šaura, tāpēc augstākie spēki liek man ienīst jūs ļaudis [..]”

[2] Ievērojot minēto, Padomes priekšsēdētāja pienākumu izpildītāja Aija Dulevska 2015.gada 16.jūlijā rezolūcijas formā pieņēma lēmumu uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā par iespējamo Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.⁵ panta piektajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu. Pārbaude uzsākta pamatojoties uz Padomes 2015.gada 15.jūlija pārbaudes ziņojumu Nr.9/2015/P, kurā secināts, ka sabiedriskā medija raidījumos, izplatot muzikālus darbus ar rupju un nepieklājīgu tekstu, iespējams, tiek pārkāpti Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 66.panta otrajā un trešajā daļā sabiedriskajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem noteiktie programmu veidošanas principi.

[3] Latvijas Radio savos 2015.gada 24.jūlija un 24.augusta paskaidrojumos pārkāpumu atzīst un par uzsākto lietvedību sniegusi šādus paskaidrojumus:

[3.1] Pieci.lv direktors K.Dagilis nav nodrošinājis Pieci.lv satura kvalitāti atbilstoši amata aprakstā noteiktajam.

[3.2] Latvijas Radio piekrīt administratīvā pārkāpuma lietā secinātajam, ka muzikālo darbu izvēle programmā ir uzskatāma par redakcionālu lēmumu, uz to ir attiecināma Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 25.pantā nostiprinātā Elektronisko plašsaziņas līdzekļu redakcionālā atbildība.

[3.3] Lai veicinātu satura kvalitātes nodrošināšanas procesa sekmīgu norisi, Latvijas Radio ir veiktas sekojošas darbības:

- Pieprasīti paskaidrojumi no programmas direktora un mūzikas galvenā redaktora;
- Programmas direktoram izteikts rājiens;
- Veiktas pārrunas ar programmas direktoru par šāda satura muzikālā materiāla nepieļaušanu LR5 ēterā;
- Programmu darbības izvērtēšana, uz laiku no amata atstādinot programmas direktoru. Mūzikas galvenā redaktora un galvenās satura redaktora darbības izvērtēšana.

[3.4] Muzikālie darbi Programmā izskanēja akcijas “Beidz ar pieci” rubrikā “3:30 klubs”. Muzikālie darbi nav programmas patstāvīgi veidots saturs, bet kā atsevišķas dziesmas ir izplatīti Programmā naktī laikā no plkst. 3:30 līdz 4:00. Šajā laikā programmas auditorija ir skaitliski neliela, pēc TNS Latvia 2015.gada pavasara datiem (reach) laika posmā no plkst. 1:00 līdz plkst. 5:00 auditorija nepārsniedz vienu tūkstoti klausītāju, tādēļ iespējamais kaitējums ir minimāls un uzskatāms par maznozīmīgu.

[3.4] Latvijas Radio saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 32.panta otro daļu lūdz ņemt vērā apstākli, ka Latvijas Radio veica minēto muzikālo darbu izvērtēšanas darbības (t.sk. pieņēma atbilstošus lēmumus) jau pirms lietvedības uzsākšanas administratīvā pārkāpuma lietā. Latvijas Radio ir novērsis pārkāpuma radīto kaitējumu un, plānojot ieviest principus, kas nodrošina satura kvalitātes kontroli, pozicionējis savu attieksmi. Tādējādi Latvijas Radio rīcība atbilst Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 33.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā minētajiem apstākļiem, kas mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu.

[4] 2015.gada 27.augusta Padomes priekšsēdētāja pienākumu izpildītāja A.Dulevska sastādījusi administratīvā pārkāpuma protokolu RE Nr.000172. Protokolā konstatēts, ka Latvijas Radio programmā “Latvijas Radio 5 – Pieci.lv” raidījumā “Beidz ar pieci” 2015.gada 26.maijā, 7., 8., 9. un 16.jūnijā rubrikā “3:30 Klubs” izplatīti muzikāli darba ar rupju un nepieklājīgu tekstu, pārkāpjot Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 66.panta otro daļu un izdarot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.⁵ panta piektajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

[5] Lietas izskatīšanā Latvijas Radio pārstāvji norādīja, ka Latvijas Radio vadība ir veikusi plašu darbību kopumu, lai šādi pārkāpumi programmā neatkārotos. Pārstāvji norādīja, ka turpmāk programmu veidošanas uzraudzībai tiks pievērsta sevišķa uzmanība. Tāpat Latvijas Radio pārstāvji vērsa Padomes uzmanību uz apstākli, ka administratīvā pārkāpuma lietvedības mērķis ir novērst atkārtotu pārkāpumu izdarīšanu, kā arī minēja, ka liela apmēra naudas soda noteikšana nekādā veida neveicinātu administratīvā pārkāpuma lietvedības mērķus. Latvijas Radio lietas izskatīšanas laikā pauda nožēlu par izdarīto pārkāpumu, kā arī pauda apņēmību turpmāk ievērot sabiedriskajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem

noteiktās programmu veidošanas prasības. Pārējie lietā būtiskie apsvērumi jau izklāstīti Latvijas Radio 2015.gada 24.jūlija un 24.augusta rakstveida paskaidrojumos.

[6] Ievērojot konstatēto t.sk. programmas “Latvijas Radio 5 – Pieci.lv” ierakstus, Latvijas Radio sniegto informāciju, administratīvā pārkāpuma protokolā RE Nr.000172 konstatēto, kā arī ņemot vērā Latvijas Radio gan rakstveidā, gan lietas izskatīšanas laikā sniegtos paskaidrojumus, Padome

secina:

[7] Latvijas Radio nenoliedz Padomes sākotnēji konstatēto muzikālo darbu izplatīšanas faktu, izplatīto muzikālo darbu tekstu, un to, ka programmā izplatīto muzikālo darbu teksts ir uzskatāms par rupju un nepieklājīgu, līdz ar to minētie fakti uzskatāmi par pierādītiem.

[8] Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 66.panta otrajā daļā noteikts: *“Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmas tiek veidotas atbilstoši augstām ētikas un kvalitātes prasībām un atspoguļo sabiedrības uzskatu dažādību. Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās nedrīkst atspoguļot tikai atsevišķu politisko, ideoloģisko, ekonomisko, reliģisko vai citu grupu intereses.”*

Atbilstoši Latvijas Radio Programmas veidošanai izsniegtās apraides atļaujas Nr.RA-028/5 darbības pamatnosacījumu 7.punktam, elektroniskais plašsaziņas līdzeklis ir uzskatāms par sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekli, tāpēc Latvijas Radio Programmas veidošanu ir attiecināmi Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 66.panta otrās daļas noteikumi.

[9] Lai pārliecinātos, ka Latvijas Radio Programmā, izplatot muzikālus darbus, kuri satur rupjus un nepieklājīgus izteicienus, pārkāpti Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā nostiprinātie sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu veidošanas noteikumi (likuma 66.panta otrā daļa) jāsecina, ka izplatītais saturs neatbilst augstām ētikas un kvalitātes prasībām.

[10] Atbilstoši Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 24.panta piektajai daļai *“Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi izstrādā savu publiski pieejamu rīcības kodeksu, kurā norāda savas darbības pamatprincipus, akceptētos ētiskas darbības nosacījumus, noteikumus par nepieņemamiem audio un audiovizuāliem komerciāliem paziņojumiem, tai skaitā tādiem, kuru mērķauditorija ir nepilngadīgie un kuri var negatīvi ietekmēt nepilngadīgo psiholoģisko vai fizisko attīstību, kā arī norāda pasākumus, kas veicina pakalpojumu pieejamību cilvēkiem ar redzes vai dzirdes traucējumiem. [..]”*

Lai precizētu sabiedriskajam elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim ievērojamās ētikas un kvalitātes prasības, vērā ņemams Latvijas Radio rīcības kodekss, kurā pats elektroniskais plašsaziņas līdzeklis definējis programmu veidošanas kvalitātes un ētiskas darbības principus.

[10.1] Latvijas Radio rīcības kodeksa¹ (turpmāk arī – Kodekss) 1.punktā noteikts, ka *“Informēt, izglītēt, izklaidēt – tās ir galvenās funkcijas, ko veic Latvijas Radio.”*

[10.2] Kodeksa 6.2.punktā noteikts: *“Raidījumu bloku sastāvā ietilpst ziņas, intervijas, diskusijas, tematiskie raidījumi un mūzika. [..] Par raidījuma bloka organizēšanu, tematiku un kvalitāti atbildīgs ir producentis. Bloku vada moderators, kurš ir „radio personība” un kurš tiešraidē nodrošina atraktīvu, augsti kvalitatīvu programmas pasniegšanu, ievērojot augstus žurnālistikas profesionālos kritērijus, stila vienotību, ētikas normas un labu gaumi.”*

[10.3] Kodeksa 6.7.punktā noteikts: *“Izklaides raidījumiem kā vieglākam žanram tāpat jāievēro objektivitāte un sabiedrības interešu aizstāvība, kā arī ētikas normas. Izklaides raidījumiem jābūt arī ar izglītojošu funkciju. Izklaides raidījumiem jābūt arī ar izglītojošu funkciju. Izklaides raidījumiem var būt lielāks mūzikas īpatsvars, atkarībā no raidījuma satura un tematikas. [..] Izklaides raidījumos jāievēro sabiedrībā pieņemtās pieklājības normas. Īpaši tas jāņem vērā humora sižetos vai raidījumos.”*

[10.4] Kodeksa 16.punktā noteikts: *“Nav pieļaujama žargona, vulgāru un rupju izteicienu lietošana.”*

[11] Neviens normatīvais akts vai cits tiesību akts vai valodniecības dokuments nesatur izsmeļošu rupju, nepieklājīgu vārdu jeb lamu vārdu uzskaitījumu. Valsts valodas centra pārstāvji publiskajā telpā ir pauduši viedokli, ka lamu vārdus uzskaitīt nav iespējams

¹ Latvijas radio rīcības kodekss. Pieejams: <http://www.latvijaradio.lsm.lv/lv/par-mums/ricibas-kodekss/>

un arī šāda saraksta izveidošanas gadījumā tas nevarētu būt izsmelšošs.² Līdz ar to, un ņemot vērā apstākli, ka Latvijas Radio nenoliedz to, ka programmā izplatīti rupji un nepieklājīgi izteicieni, Padome izvērsti nenorādīs katra izteiciena analīzi.

Lai gan Programmā izplatītajos muzikālajos darbos lietotā nenormēta leksika (rupji un nepieklājīgi izteicieni Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 24.panta devītās daļas izpratnē) ir latviešu valodas sastāvdaļa³, sabiedriskajam elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim valsts valodas lietojums programmu veidošanā ir jānodrošina tā, lai tas gādātu par valodas ilgtspēju, nodrošinot tās lingvistisko kvalitāti un konkurētspēju.⁴ Šāds secinājums izriet arī no Latvijas Radio rīcības kodeksa (*sk. šī lēmuma 10.1 – 10.4 punktus*), kurā noteikts, ka radio nav pieļaujama žargona, vulgāru un rupju izteicienu lietošana. Īstenojot iepriekšminētos valodas lietojuma principus sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi pilda gan valsts valodas politikas pamatnostādnes, gan Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam noteiktās valsts valodas lietošanas vadlīnijas⁵. Tieši sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu loma valsts valodas attīstībā un saglabāšanā ir īpaši būtiska, jo tie tiešā veidā īsteno sabiedrisko pasūtījumu, ievērojot visas no tā izrietošās prasības un veidojot ikvienai sabiedrības grupai paredzētus raidījumus, ka arī uzlabojot latviešu valodas lietošanas apjomu un latvisko vidi.⁶ Apskatot iepriekš minēto kopējā sakarībā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā nostiprinātajiem valsts valodas lietošanas principiem sabiedriskajā medijā (t.sk. sabiedriskā pasūtījuma ietvaros), secināms, ka rupju un nepieklājīgu izteicienu lietojums muzikālajos darbos neatbilst sabiedriskajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem noteiktajām augstas programmu veidošanas kvalitātes prasībām.

[12] Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 25.pantā ir noteikts: *“Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi uzņemas redakcionālo atbildību. Elektronisko plašsaziņas līdzekļu*

² Valodas likumu un tiesību zinātnes sadursme. Jurista Vārds. Pieejams: <http://www.juristavards.lv/doc/234349-valodas-likumu-un-tiesibu-zinatnes-sadursme/>

³ Sk. piemēram: Paneldiskusija “Latviešu valodas nenormatīvās leksikas bagātības”. Pieejams: <http://www.satori.lv/raksts/izdruka/2207>

⁴ Par Valsts valodas politikas pamatnostādņēm 2015.-2020.gadam. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=270016>

⁵ Sk. §58, Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam. Pieejams: http://baltadaba.lv/wp-content/uploads/2013/04/latvija2030_lv.pdf

⁶ Valsts prezidenta Konstitucionālo tiesību komisijas viedoklis „Par sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu tiesisko regulējumu demokrātiskas valsts iekārtā” Pieejams: http://www.president.lv/pk/content/?cat_id=7402

redakcionālā atbildība šā panta izpratnē ir efektīva kontrole gan attiecībā uz raidījumu izvēli, gan attiecībā uz to organizāciju programmās un katalogos.”

Elektronisko plašsaziņas līdzekļu radio programmās nozīmīga vieta atvēlēta tieši muzikāliem darbiem. Elektronisko plašsaziņas līdzekļu, kuri veido un izplata radio programmas apraides atļaujas darbības pamatnosacījumos ir iekļauta sadaļa – muzikālā koncepcija. Muzikālajai koncepcijai ir būtiska nozīme radio programmas auditorijas piesaistīšanā. Līdz ar to secināms, ka attiecībā uz muzikālu darbu izvēli radio programmās elektroniskie plašsaziņas līdzekļi pieņem redakcionālus lēmumus un likumsakarīgi uzņemas arī redakcionālo atbildību. Lai gan atbilstoši Latvijas Radio paskaidrojumos norādītajam izplatītie muzikālie darbi nav paša elektroniskā plašsaziņas līdzekļa veidoti, elektroniskais plašsaziņas līdzeklis uzņemas redakcionālo atbildību par programmā izplatītā satura atbilstību normatīvajiem aktiem.

[13] No Valsts valodas aģentūras paustā⁷ secināms, ka nenormētu valodu, tai skaitā rupjus un nepieklājīgus izteicienus (lamu vārdus) lieto, lai savu neapmierinātību, sašutumu izteiktu rupjā, nepieklājīgā veidā vai lai kādu apvainotu, nozākātu⁸, vai šādu vārdu lietojums nav pieņemams māņticības, aizspriedumu vai pieklājības normu dēļ⁹. Līdz ar to secināms, ka šādu izteicienu izplatīšana vienā no būtiskākajām radio programmas sastāvdaļām – muzikālajos darbos – nav savienojami ar Latvijas Radio Rīcības kodeksā iekļauto prasību izklaides raidījumos ievērot vispārpieņemtas pieklājības normas, proti, Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 66.panta otrās daļas izpratnē nodrošināt programmu veidošanu atbilstoši augstām ētikas prasībām.

[14] Ievērojot iepriekš minēto secināms, ka Latvijas Radio programmā “Latvijas Radio 5 – Pieci.lv”, izplatot muzikālus darbus ar rupju un nepieklājīgu tekstu, ir pārkāpta Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 66.panta otrā daļa.

[15] Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.⁵ panta piektajā daļā paredzēta administratīvā atbildība par normatīvajos aktos elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu

⁷ Valodas likumu un tiesību zinātnes sadursme. Jurista Vārds. Pieejams: <http://www.juristavards.lv/doc/234349-valodas-likumu-un-tiesibu-zinatnes-sadursme/>

⁸ Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: 2007, 203.lpp

⁹ Turpat, 386.lpp

veidošanai noteikto aizliegumu un ierobežojumu pārkāpumu. Tā kā iepriekš konstatēts Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 66.panta otrās daļas pārkāpums, secināms, ka par šādu pārkāpumu programmu veidošanā (ierobežojums veidot sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmas ievērojot augstas kvalitātes un ētikas prasības) administratīvā atbildība paredzēta iepriekšminētajā Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.⁵ panta piektajā daļā. Tādējādi Latvijas Radio ir izdarījusi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.⁵ panta piektajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu. Par minēto pārkāpumu juridiskām personām paredzēts naudas sods no piecsimt līdz desmittūkstoš *euro*.

[16] Apskatot Latvijas Radio paskaidrojumos minēto par kaitīgo seku novēršanu, Padome norāda sekojošo. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.⁵ panta piektajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs ir formāls, proti, tas raksturo pašu kaitīgo darbību vai apzinātu bezdarbību, neatkarīgi no kaitīgo seku iestāšanās. Tas nozīmē, ka administratīvā atbildība ir saistīta nevis ar kaitīgo seku iestāšanos, bet gan ar kaitīgās darbības izdarīšanu – programmu veidošanas noteikumu pārkāpšanu. Līdz ar to Latvijas Radio minētajam, ka tā novērsusi pārkāpuma kaitīgās sekas, nav tiesiski izšķirošas nozīmes Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 32.panta otrās daļas un 33.panta izpratnē.

[17] Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 32.panta otrajā daļā noteikts, ka uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, vainas pakāpi, mantisko stāvokli, kā arī atbildību mīkstinājošos un pastiprinošos apstākļus. Nosakot soda apmēru Padome vadās pēc tālāk norādītajiem apsvērumiem.

[17.1] Administratīvo atbildību pastiprinoši apstākļi nav konstatēti.

[17.2] Konstatēts administratīvo atbildību mīkstinājošs apstāklis – Latvijas Radio vaļsirdīgi nožēlo izdarīto pārkāpumu.

[17.3] Pārkāpums izdarīts vairākās epizodēs (*sk. šī lēmuma 1.punktu un tā apakšpunktus*).

[17.4] Pārkāpums izdarīts elektroniskajā plašsaziņas līdzekļa programmā, kurai ir nacionālā aptveršanas zona, proti, tā sniegto pakalpojumu var saņemt vismaz 60 procenti Latvijas iedzīvotāju vai tās apraides aptveršanas zona ir valsts teritorijas lielākā daļa. Tomēr pārkāpums visās epizodēs izdarīts nakts stundās no plkst. 3:30 līdz 4:00, kad saskaņā ar TNS Latvia datiem Programmas klausītāju skaits (reach) ir

mazāks par tūkstoš klausītājiem, līdz ar to izplatītie muzikālie darbi sasnieguši nelielu sabiedrības daļu.

[17.5] Juridiskas personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta administratīvā atbildība, otrkārt, vai juridiskā persona veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu. (*Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedums lietā Nr.SKA-19/2009*) Latvijas Radio pati veido savu programmu un attiecībā uz programmas sastāvdaļām pieņem redakcionālus lēmumus, tai skaitā par muzikālu darbu izvietojumu programmā. Līdz ar to Latvijas Radio bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, neievieojot programmā muzikālus darbus, kuri satur rupjus un nepieklājīgus izteicienus.

[17.6] Latvijas Radio administratīvo pārkāpumu atzīst.

[17.7] Latvijas Radio 2014.gada pārskata izriet, ka sabiedrības 2014.gada neto apgrozījums ir 9 176 443 *euro*, bet pārskata gada peļņa 147 877 *euro*.

[18] Atbilstoši Padomes vadlīnijām sankciju piemērošanā par administratīvajiem un reklāmas pārkāpumiem konstatētais Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.⁵ panta piektās daļas pārkāpums ir uzskatāms par būtisku pārkāpumu. Tomēr Padome atkāpjas no vadlīnijās noteiktā administratīvā naudas soda apmēra sekojošu apstākļu dēļ:

[18.1] Administratīvais sods tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus. Padome secina, ka konkrētā pārkāpuma gadījumā administratīvā soda mērķa sasniegšanai samērīgs ir naudas sods 1 500 *euro* apmērā, īpaši ņemot vērā Latvijas Radio veiktās darbības šādu pārkāpumu atkārtotās novēršanai.

[18.2] Padome kā soda apmēra noteikšanai būtisku apstākli ņem vērā to, ka muzikālie darbi ir izplatīti nakts stundās, kad elektroniskā plašsaziņas līdzekļa auditorija ir neliela, tāpēc muzikālie darbi sasnieguši nelielu cilvēku skaitu (*sk. šī lēmuma 17.4 punktu*) un iespējamais aizskārums bijis nebūtisks.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, Padome uzskata par nepieciešamu piemērot administratīvo sodu 1 500 *euro* apmērā.

Ievērojot minēto un saskaņā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 66.panta otro daļu, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.⁵ panta piekto daļu, 274.pantu, kā arī 275.panta pirmās daļas 1.punktu Padome

n o l e m j :

1. Sodīt elektronisko plašsaziņas līdzekli VSIA „Latvijas Radio”, reģ.nr. 40003080614 par muzikālu darbu ar rupju un nepieklājīgu tekstu izplatīšanu programmā 2015.gada 26.maija, 7., 8., 9. un 16.jūnija, raidījumu “Beidz ar pieci” rubrikā “3:30 klubs”, pārkāpjot Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 66.panta otro daļu, un izdarot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.⁵ panta piektajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu, uzliekot administratīvo sodu – naudas sodu 1 500 (tūkstoš pieci simti) *euro* apmērā.
2. Paziņot lēmumu VSIA „Latvijas Radio”.

Administratīvais sods jāsamaksā zemāk norādītajā bankas kontā:

Saņēmējs : Valsts kase

Reģistrācijas Nr. 90000050138

Konta Nr. LV78TREL1060001019900

Saņēmēja banka : Latvijas Banka

Bankas kods : LACBLV2X

Padomes priekšsēdētāja p.i.

A.Dulevska

Saskaņā ar LAPK 288.panta pirmo un otro daļu, kā arī 289.panta pirmo daļu šo lēmumu desmit darba dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vietas, iesniedzot sūdzību Nacionālajai elektroniskajai plašsaziņas līdzekļu padomei.